

Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра
Політичних наук і права

Шифр Спеціальності 052	Назва спеціальності, освітньої програми Політичний менеджмент	Сторінка PAGE * Arabic * MERGEFORMAT3 з NUMPAGES * Arabic * MERGEFORMAT4
-------------------------------------	--	---

«Затверджую»

Завідувач кафедри

 / Євген ПЕРЕГУДА /

30 червня 2023 р.

Розробник силабуса

 / Вадим СЕМКО /

СИЛАБУС

Політична антропологія

(назва освітньої компоненти (дисципліни))

1) Шифр за освітньою програмою: ВК08 (денна), ВК09 (заочна)
2) Навчальний рік: 2023/2024
3) Освітній рівень: бакалавр
4) Форма навчання: денна, заочна
5) Галузь знань: 05. СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 052 Політологія ОП «Політичний менеджмент»
7) Статус освітньої компоненти: вибіркова
8) Семестр: 6 (денна), 5 (заочна)
9) Контактні дані викладача: Семко Вадим Леонідович кандидат політичних наук, доцент e-mail: semko.vl@knuba.edu.ua Профіль: http://surl.li/foiuj
10) Мова викладання: Українська
11) Пререквізити (дисципліни-попередники, які необхідно вивчити, щоб слухати цей курс): «Вступ до спеціальності», «Історія держави і права України», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Історія зарубіжних політичних вчень»
12) Мета курсу: висвітлення тенденцій розвитку етнополітологічних проблем суспільного життя, з'ясування закономірностей взаємовідносин етнонаціональних спільнот між собою та з державою, ознайомлення здобувачів із шляхами і методами національно-державного будівництва, засадами і принципами демократичної етнонаціональної політики.

13) Результати навчання:				
№	Програмний результат	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на програмні компетентності
1.	ПРН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК01 СК01 СК03 СК04

Шифр Спеціальності 052	Назва спеціальності, освітньої програми Політичний менеджмент	Сторінка PAGE * Arabic * MERGEFORMAT3 з NUMPAGES * Arabic * MERGEFORMAT4
-------------------------------------	--	---

2.	ПРН08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК01 СК01 СК03 СК04 СК09
3.	ПРН10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних, ідеологічних контекстах.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК01 СК01 СК03 СК04 СК09
4.	ПРН11. Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК01 СК01 СК03 СК04
5.	ПРН12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекція, практичні заняття	ІК СК01 СК03 СК04

14) Структура курсу:

Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Лабораторні заняття, год.	Курсовий проект/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійні робота здобувача, год.	Форма підсумко- вого контролю	
денна	14	16	-	Контрольна робота	60	Залік
заочн.	6	14	-	Контрольна робота	70	Залік

Сума годин:

90

Загальна кількість кредитів ECTS

3

Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:

30 (1,0) - денна
20 (0,67) - заочна

157) Зміст курсу: (окремо для кожної форми занять – Л/Пр/Лаб/ КР/СРС)

Тематика лекцій та практичних занять

Змістовий модуль 1. Політична антропология як наука та антропологічні дослідження в галузі політології.

Тема 1. Політична антропология як наука. Джерела і методологія вивчення.

Тема 2. Людина політична, соціобіологічні основи нерівності і влади. (ПЗ 4 год.)

Змістовий модуль 2. Антропологічні дослідження суспільно-політичних відносин та політичних інститутів.

Тема 3. Антропология лідерства.

Тема 4. Антропология насилля та тріумфу.

Тема 5. Гендерна детермінація влади.

Змістовий модуль 3. Антропологічні дослідження політичної свідомості.

Тема 6. Ірраціональні форми мислення. Політичні символи та ритуали.

Тема 7. Актуальні проблеми політичної антропологии. Антропологічна експертиза політичних відносин та інститутів.

Тематика контрольних робіт:

1. Історичні та психологічні форми влади в роботі М.Блока

2. «Феодальне суспільство».

3. Концепція сегментарної держави А.Саутхолла.

4. Сакральність влади в працях М. Абеле та Ж.Баландьє.

Шифр Спеціальності 052	Назва спеціальності, освітньої програми Політичний менеджмент	Сторінка PAGE * Arabic * MERGEFORMAT3 з NUMPAGES * Arabic * MERGEFORMAT4
-------------------------------------	--	---

5. Концепція К. Леві-Стросса в роботі «Структурна антропологія».
6. Типологія архаїчної влади Ж. Баланд'є.
7. Особливості становлення політичної антропології в Україні.
8. Ідея вікової стратифікації в роботі Г. Шурца «Вікові класи та чоловічі союзи».
9. Етнографічні приклади інституту бігмена.
10. Етнографічні приклади вождізму.
11. Магічна складова влади.
12. Юдейська репрезентація насилля: принцип таліона.
13. Давньогрецька репрезентація насилля: міфологічна онтологія.
14. Давньоримська репрезентація насилля: домінування і влада.
15. Християнський переворот: наратив жертви.
16. Звинувачення в чаклунстві як здійснення влади
17. Жертвоприношення як дяка за дарування та отримання влади.
18. Африканські шляхи смерті та потойбіччя.
19. Сучасні атавізми символізації владних відносин.
20. Символіка смерті правителя(вождя).
21. Спорт як пере адресація агресії.
22. Релігійні та світські підходи до проблеми критерію сенсу люд- ського життя.
23. Суспільство політичної вистави.
24. Національно-патріотична легітимність влади.
25. Спільне та відмінне в етнонаціональній політиці України та РФ.
26. Управління етнонаціональною сферою: принципи, механізм і правова база.
27. Політична участь і діяльність етноспільнот в Україні.
28. Етноспільноти України в міждержавних відносинах.
29. Російська етноспільнота в україно-російських відносинах.
30. Етномультікультуралізм як вимір демократії.
31. Націоналізм як світогляд та ідейна засада нації-держави.
32. Націоналізм та імпершовінізм у теорії і на практиці.
33. Націоналізм і сучасна політична ситуація в Україні.
34. «Декларація принципів толерантності» ООН (1991 р.) і питання міжнаціональних відносин в Україні.
35. Проблеми етнотолерантності в ЗМІ.
36. Етнотолерантність у політичному житті.
37. Українське законодавство щодо міграційних процесів.
38. Проблеми подвійного громадянства.
39. Наслідки міграційних процесів для етнодемографічного розвитку України.
40. Правовий статус іммігрантів у країнах Заходу.

16) Основна література:

Підручники:

- Губерський Л. Б. Людина і світ: підручник. К.: Т-во «Знання», 2001. 350 с.
Крадин М.М. Політична антропологія: Підручник. 2-е вид., випр. і доп. М.: Логос. 2004. 272 с.
Сегеда С.П. Антропологія: підруч. [для студ. гуманіт. спец. ВНЗ]. К.: Либідь, 2009.

Навчальні посібники:

- Поправко О.В. Антропологія: навчальний посібник. Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького. 2016. 285 с.
Ситник О. Культурна антропологія: походження людини і суспільства: посіб. для студ. Л.: Вид-во Львів. політехніки, 2012.
Петриківська О. С. Культурна антропологія : навчально-методичний посібник. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. 112 с.
Тиводар М. Раси і расова класифікація. *Етнологія*: навч. посібник. Львів: Світ, 2004. С. 178-190.
Чабанов В. Г. Політична антропологія: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2017. 104 с.

Шифр Спеціальності 052	Назва спеціальності, освітньої програми Політичний менеджмент	Сторінка PAGE * Arabic * MERGEFORMAT3 з NUMPAGES * Arabic * MERGEFORMAT4
-------------------------------------	--	---

17) Додаткові джерела:

Монографії, наукові статті, хрестоматії

- Баландьє Ж. Політична антропологія. Пер. з фр. К.: Альтерпрес, 2002.
- Антропологічний код української культури і цивілізації (у двох книгах). О. О. Рафальський (керівник авторського колективу), Я. С. Калакура, В. П. Коцур, М. Ф. Юрій (науковий редактор). Київ : ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. Книга 1. 432 с.; Книга 2. 536 с.
- Железко А. Сучасна інтерпретація антропологічної проблематики у різних сферах гуманітарного і природничого знання. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Випуск 16. Серія 9. Сучасні тенденції розвитку мов. К., 2018. С. 83-92.
- Кравець А.Ю. Політична антропологія: Монографія. Дніпропетровськ, 2012. 178 с.
- Левенець Ю. Політична антропологія як парадигма політико-філософської рефлексії. *Соціогуманітарні проблеми людини*. № 4. 2010. С. 129–142.
- Луцишин Г.І. Національна консолідація України в умовах сучасного політичного процесу: монографія. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2012. 361 с.
- Луцишин Г.І. Конфліктологія. Словник: поняття, категорії, терміни. За ред. М.П.Гетьманчука, П.П.Ткачука. Львів: ЛІСВ, 2007. 205 с.
- Мельник В. М. Три етапи становлення політичної антропології. *Вісник Львівського університету*. Серія філософсько-політологічні студії. 2019. Вип. 23. С. 190-195.
- Сегеда С. У пошуках предків. Антропологія та етнічна історія України. К.: Наш час, 2012.
- Токовенко О., Пашенко В. Антропологія політична. *Політична енциклопедія* / редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови). К.: Парламентське видавництво, 2011. С. 34.
- Айтов С. Ш. Історична антропологія та дослідження географічних чинників розвитку цивілізацій. *Гуманітарний журнал*. Зима – Весна 1–2. 2014. С. 68–74.
- Буяк Б. Феномен лідерства в історико-філософській ретроспективі. *Гуманітарний вісник*. 2015. № 36. С. 238–253.
- Ганьба О. Поняття, ознаки та особливості суб'єктів архаїчних правовідносин первісного родового суспільства. *Теорія держави і права*. 2018. № 12. С. 253-257
- Ганьба О. Особливості класифікації архаїчних відносин родового суспільства. *Правова позиція*. 2019. № 4 (25). С. 7-12.
- Дандекар Дхармеш. Концепції політичного лідерства: філософсько-антропологічні та соціокультурні виміри. *ГРАНІ*. 2020. Том 23. № 3. С. 73-81
- Денисенко В. М. Політика в контексті антропологічних вимірів. *Вісник НТУУ "КПІ". Політологія. Соціологія. Право: збірник наукових праць*. 2013. № 1 (17). С. 34–39.
- Дюркгейм Е. Первісні форми релігійного життя: Тотемна система в Австралії. К.: Юніверс, 2002. 242 с.
- Козловець М. А. Європейська ідентичність: уніфікація чи «єдність в розмаїтті»? *Гуманітарний вісник ЗДА*. 2009. Вип. 37. С. 72–86.
- Мельник М. В. Антропологічний вимір правової культури українського суспільства. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 7. С. 123–130.
- Мельник В. М. Теоретична конструкція політичної антропології. *Гілея: науковий вісник*. Збірник наукових праць. 2016. Вип. 113 (10). С. 348-360.
- Мельник В. М. Дослідницькі групи та школи політичних антропологів: нова класифікація. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 2019. Вип. 24. С. 171-183.
- Мельник В.М. Орієнтальний вимір політичної антропології: дефініція, термінологія, головні політологічні школи. *Гілея: науковий вісник*. 2019. Вип. 144(3). С. 88-93.
- Тельпіс О. В. Антропологічна природа політичного лідерства в міжнародних відносинах // Актуальні проблеми міжнародних відносин. - 2011. - Вип. 103(1). - С. 236-247.

18) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Поточне оцінювання			Індивідуальне завдання	Сума балів
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3		
20	30	20	30	100

Шифр Спеціальності 052	Назва спеціальності, освітньої програми Політичний менеджмент	Сторінка PAGE * Arabic * MERGEFORMAT3 з NUMPAGES * Arabic * MERGEFORMAT4
-------------------------------------	--	---

19) Умови допуску до підсумкового контролю:

Умовою допуску до здачі іспиту є захист курсової роботи та відвідування лекційних занять. З поважної причини (хвороба чи інші обставини непереборної сили) відвідування лекційних занять може бути замінено на виконання реферату за темою лекційного заняття для врахування балів у підсумковому контролі.

22) Політика щодо академічної доброчесності:

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

23) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:

<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2239>